

ARIEN BOERSTRA TOONT
WAARNEMINGEN &
GEBEURTENISSEN; FOTO
REYER BOXEM

Arjen Boerstra fotografeert, filmt, schildert en bouwt ufo's, landingscapsules, jachthutten, vliegers, boten, vliegtuigen. Zijn kunstenaarsavonturen spelen zich vaak af tegen de achtergrond van het noordelijke landschap. Over zijn werk publiceerde hij onlangs *Waarnemingen & Gebeurtenissen*.

DOOR ELSE DE JONGE

Een zonderlinge jongenswereld

KUNSTSCHILDER ARJAN BROERSMA, EEN VAN DE ALTER EGO'S VAN ARJEN BOERSTRA, 2010, FOTO WIM WARRINK

Ooit reed Arjen Boerstra (1967) veertien dagen lang met tien verweerde tegels in zijn bestelauto rond. Hij had die met een spade uit een tegelpaadje nabij zijn ouderlijk huis in Heerenveen gehaald en er vervolgens tien nieuwe voor in de plaats gelegd. 'Als ik over dat pad liep, beving me vaak een gevoel van verlies', vertelt de beeldend kunstenaar. 'Dat had ermee te maken dat alles voorbijgaat. Op dat stoepje had de tijd geen vat gekregen.' Hij hoopte dat de oude tegels meenemen hem 'op ideeën zou brengen. Dat het me zou verzoenen met wat tijd doet, zoiets.' Het inzicht waarop Boerstra wachtte, bleef uit. Wel werd hij toenevend geplaagd door de gedachte dat zijn ingreep onoorbaar was. 'Alsof ik iets had aangetast. Toen heb ik die tegels teruggelegd.' Het bovenstaande legde hij vast in een minidocumentaire, te bekijken op zijn website. 'Ik verbeeld met die film dat je verlies niet ongedaan kunt maken. Je kunt er hoogstens vrede mee sluiten.' Mag dat dan geen inzicht heten? 'Ja, misschien ook wel.'

ZELFPORTRET MET LANDSCHAP, 1993

Boerstra's atelier ligt aan de Euvelgunnerweg, op het industrieterrein aan de noordkant van de stad Groningen. Hij deelt zijn werkplek, een loods van pakweg honderdvijftig vierkante meter, met een andere kunstenaar. Op het erf ligt het omgekeerde karkas van een Londense taxi – 'daar gaat mijn collega een boot van maken'. Binnen doen de betonnen vloeren, grote werkbanken, zaagmachines en planken die tegen de muren staan eerder denken aan een meubelmakerij dan aan een kunstenaarsatelier. Een Singer-naaimachine, vliegers en een metersbreed houten vliegtuig wijzen in de juiste richting, net als Boerstra's fiets die tegen een van de werkbanken staat geparkeerd. Op de pakjesdrager van de robuuste zwarte herenfiets staat een twee meter hoge, metalen constructie, met op de top een spiegelbol ter grootte van een kleine voetbal. Boerstra: 'Een uit de kluiten gewassen kerstbal.' Daaronder hangt een filmcamera, met de lens richting de bol. Boerstra gebruikt de fiets om landschappelijke beelden mee te maken. Dat hij al fietsend niet het landschap zelf, maar de representatie ervan in de spiegelbol opneemt, heeft een wonderlijk en vervreemdend effect. Fotograferen en filmen via een spiegelbol – landschappen, zichzelf, objecten – is een

van Boerstra's handelsmerken. 'Ik kwam op het idee toen ik de tekening van Escher zag waarop hij zichzelf weerspiegeld in een kerstbal tekent. Je ziet niet alleen Escher, maar de hele ruimte achter hem, en dan zo alsof alles zich op een bol bevindt. Heel mooi. Ik wilde een lens die dat ook zou kunnen, maar die bestaat niet. Toen heb ik deze constructie bedacht.'

In juli gaat de fiets mee naar Tallinn. Boerstra neemt er deel aan een kunstproject waarbij Noord-Europese steden kunstenaars uitwisselen. Hij zal er al fietsend opnames maken die meteen te zien zijn voor het publiek. Ook toont hij beelden die hij gemaakt heeft van het lege landschap rond Noordpolderzijl.

Patatbakker

Het oeuvre van Arjen Boerstra is niet eenvoudig voor één gat te vangen. Hij fotografeert, filmt, schildert en bouwt objecten: vliegers, boten, vliegtuigen, een jachthut, ufo, landingscapsule. In zijn fascinerende, soms geestige universum figureren diverse, vaak theatrale alter ego's, zoals een ontdekkingsreiziger, aardappeleter, jager en een landschapsschilder. 'Monomane mannetjes, die allemaal een eigen perceptie van de werkelijkheid hebben', licht hij toe. De sfeer van zijn werk: een avontuurlijke en ook wat zonderlinge, desolate en melancholieke jongenswereld. Het noordelijke landschap fungeert geregeld als achtergrond: bos in Drenthe, meren en veengebieden in Friesland, het Groningse kustlandschap, de lege stranden van Terschelling. De vraag waar zijn werk voor hem over gaat, stemt hem ongemakkelijk. 'Ik geef niet graag een *elevator pitch*. Als ik zeg dat het over verwondering gaat en dat ik zoek naar andere manieren om de werkelijkheid waar te nemen, is dat een open deur. Maar dat is dus wel wat ik doe, ik probeer als het ware de mogelijkheden van het kijken uit te buiten.' De titel van de publicatie die hij recent over zijn werk uitgaf – *Waarnemingen & Gebeur-*

tenissen – vat voor Boerstra kernachtig samen wat de belangrijkste elementen daaruit zijn: zoeken naar alternatieve manieren van kijken én gebeurtenissen organiseren. Happenings zijn het, op een van tevoren afgesproken moment, waar dan vaak mensen naartoe komen. Zo liet Boerstra nabij Hoogezand aan een helikopter een zelfgebouwde houten ufo landen in een graanveld met graancirkels waarin metersgroot 'HELP' gemaaid was. In de performance 'De Aardappeleter' staat hij, in de rol van patatbakker, met een zelfgebouwde patatkraam op een nagenoeg verlaten aardappelveld. Recent 'landde' Boerstra als aeronaut Aern Boerstrhra in de Zuiderzee met de Aeronef: een houten vaartuig waarmee je, althans zo dicteert ons Boerstra's verbeelding, met behulp van luchtballonnen ook kunt vliegen. Het vaar- en vliegtuig valt te zien in het Zuiderzeemuseum.

Alter ego's

De rollen die Boerstra in zijn beeldende werk en performances aanneemt, maken het hem mogelijk grenzen te overschrijden – van 'hoge' cultuur, van wie hij in het dagelijks leven is, van goede smaak. 'Zo'n rol opent registers die anders gesloten blijven. Ik kan daardoor dingen in mezelf aanspreken waar ik anders niet bijkom. Als patatbakker kon ik een smoezelige jas met vetvlekken aantrekken en met mensen praten zoals ik denk dat ik dat als patatbakker zou doen. Ik werd een soort van irritante grapjas.' Een van zijn jongste alterego's is Arjan Broersma, schilder van romantische negentiende-eeuwse landschappen. 'Die identiteit geeft me een legitimatie om schilderijen te maken die ik als Arjen Boerstra niet meer zou maken. Die schilderde vroeger wel landschappen, maar heeft zich nu verder ontwikkeld. Een meertje schilderen in een bos waarin het licht door de bomen heenvalt, met een lucht erboven die een donderbui aankondigt, dat vindt Arjen Broerstra

'Ik wil de mogelijkheden van het kijken uitbuiten'

te beperkt. Maar als Arjan Broersma ben ik zonder gêne een kunstschilder die zich teleurgesteld van de moderniteit heeft afgekeerd en de natuur idealiseert. Hij is een verbitterde man, een type waar ik ergens ook een hekel aan heb. Doordat het een rol is, kan ik er ook weer afstand van nemen.' Toen Boerstra namens landschapsschilder Arjan Broersma een mailing verstuurde, liet galerie Fons Welters uit Amsterdam per omme gaande weten direct van de verzendlijst te willen worden verwijderd. Op de vraag of de galerie dan ook geen contact meer met Arjen Boerstra wenste, kwam nooit antwoord. 'Van dat spel met de werkelijkheid smul ik. De kunstwereld is soms zo truttig en normatief, dat blijkt uit zo'n voorval wel weer.'

Vrolijke ontdekkingszin

In *Waarnemingen & Gebeurtenissen* biedt Boerstra een overzicht van wat hij in de afgelopen jaren heeft gedaan. 'Terugkijkend vind ik dat zich vijftien jaar geleden een cesuur in mijn kunstenaarschap heeft voorgedaan. Ik was drie jaar eerder van de kunstacademie gekomen, probeerde allerlei schilderstijlen uit en maakte installaties, maar was het spoor behoorlijk bijster. Als je van de academie komt, probeer je je een plek te verwerven in de volwassen kunstwereld. Ik hield me steeds meer bezig met de vraag of mijn werk wel de goedkeuring van anderen zou krijgen. Dat remde me. Ik kreeg heimwee naar de tijd dat ik op mijn zolderkamer thuis van alles bouwde, zonder me te laten belemmeren door wat de buitenwereld er misschien wel van zou vinden.'

Op zoek naar de verloren autonomie van zijn kinderjaren besloot Boerstra in 1996 de zolderkamer uit zijn ouderlijk huis na te bouwen, compleet met dakraam en houten

rommelkast. Het bouwwerk, dat hij later op diverse plekken als installatie exposeerde, bleek een ingang naar de jongenswereld van vroeger. 'De verbazing en vreugde die ik als kind kon voelen wanneer ik in de beslotenheid van mijn kamer een bootje had gemaakt dat ik vervolgens buiten in een sloot kon laten varen – die sentimenten vond ik terug door die kamer na te bouwen.' Een van de eerste dingen die Boerstra deed vanuit het gereconstrueerde kamertje was een vlieger maken. Deze keer hing hij er niet, zoals vroeger, een lampje, maar een fotocamera in waarmee hij vanuit de lucht opnames van het landschap maakte. 'Het werd me geleidelijk aan duidelijk hoe ik de technische kennis en het vakmanschap die ik in de loop van de jaren en in mijn opleiding had verworven,

kon samenvoegen met die vrolijke ontdekkingszin uit mijn jeugd. Voor mijn gevoel heb ik sindsdien iets te pakken, heeft mijn werk coherentie gekregen. De tijd dat ik aan deze publicatie werkte, is een tijd van resumeren geweest. Nu wil ik voortbouwen op wat ik in de afgelopen jaren verzameld heb.'

WAARNEMINGEN & GEBEURTENISSEN IS TE BESTELLEN OP WWW.ARJENBOERSTRA.NL. DE UITGAVE – MET DVD – KOST € 100. IN HET CBK GRONINGEN IS NOG TOT 15 JULI EEN EXPOSITIE VAN BOERSTRA'S WERK TE ZIEN.

STAAN VOOR LANDSCHAP, 1996

